

نقش سبک های هویت و احساس انسجام روانی در پیش بینی اعتیاد به اینترنت

The role of Identity Styles and Sense of Coherence in anticipation of Internet Addiction

نسترن مرتضایی

کارشناس ارشد روان شناسی عمومی دانشگاه تهران

دکتر عباس رحیمی نژاد

دانشیار گروه روان شناسی دانشگاه تهران

Nastaran. Mortezaei, M.A.¹

MA in general psychology, University of Tehran .n.mortezaee90@gmail.com

Abbas. Rahiminezhad., Ph.D.

Associate professor, Department of psychology, University of Tehran.

Abstract

Fast growth and easy access to the internet have facilitated its influence of the young's way of life. Besides its several benefits, this tool is subject to the problem of overuse which has become apparent resulting in "Internet Addiction". Hence the need for investigate the factors involved in this problem is as such, the present important study investigated the role of identity styles and sense of coherence in anticipation in internet addiction. To do this, by using research method of correlation, 146 students at Islamic Azad University of Anzali were randomly selected and administered Young's Internet Addiction Inventory, Berzonsky's Identity Style Inventory and Antonovsky's Sense of Coherence Inventory. Using multivariate regression of stepwise results showed that sense of coherence negatively anticipated and diffuse-avoidant style positively anticipated and informative style negatively anticipated the internet addiction variance. The results indicated that poor sense of coherence, the increase of diffuse-avoidant style and decrease of informative style did play a significant role in the internet addiction.

Key words: Internet Addiction, Identity Styles, Sense of Coherence

چکیده

تحول سریع و دسترسی آسان به اینترنت مسیر زندگی جوانان را تحت نفوذ خود قرار داده است. علاوه بر فواید متعدد آن، این ابزار در معرض مشکلاتی همچون استفاده مفرط از آن قرار گرفته است که بصورت اعتیاد به اینترنت در افراد تظاهر می کند. بنابراین لزوم پژوهش جهت بررسی عوامل دخیل در این پدیده با اهمیت شمرده می شود. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش سبک های هویت و احساس انسجام در پیش بینی اعتیاد به اینترنت صورت گرفته است. در این راستا از طریق مطالعه همبستگی ۱۴۶ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد انزلی به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ، سبک های هویت برزونسکی و احساس انسجام آنتونوسکی بر روی آنها اجرا شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده ها با تحلیل رگرسیون چند متغیری گام به گام نشان داد، احساس انسجام بطور معکوس، سبک سردرگم اجتنابی بطور مستقیم و سبک اطلاعاتی بطور معکوس تغییرات اعتیاد به اینترنت را پیش بینی می کنند. بطور کلی یافته ها نشان داد، احساس انسجام ضعیف، افزایش هویت سردرگم اجتنابی و کاهش هویت اطلاعاتی نقش مهمی در اعتیاد به اینترنت دارند.

واژه های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، سبک های

هویت، احساس انسجام

مقدمه

تحول سریع تکنولوژی کامپیوتر در جامعه اطلاعاتی و بویژه ابداع و پیشرفت اینترنت منجر به تغییرات عمده‌ای در زندگی بشر شده است. امروزه توسط اینترنت، خرید از فروشگاه‌های مجازی، ملاقات کردن با افراد جدید و بدست آوردن دوستان جدید به واسطه شبکه‌های اجتماعی، سهولت دسترسی به اطلاعات موردنیاز برای هر مبحثی یا مطلع شدن پیرامون هر رویدادی که در هر جای دنیا رخ می‌دهد امکان‌پذیر است (کلید و سینر، ۲۰۰۹؛ به نقل از سهین، ۲۰۱۱). علارغم فواید متعدد این تکنولوژی، رایانه و بخصوص اینترنت تأثیرات نامطلوبی را برای افراد و جامعه به همراه داشته است (کساونه و ال-اویدی، ۲۰۰۸). پژوهشگران، اعتیاد به اینترنت را از جمله این اثرات منفی ذکر نموده‌اند (چو، کندرن و بلند، ۲۰۰۵).

یانگ (۱۹۹۶؛ ۱۹۹۹) اولین فردی بود که اعتیاد به اینترنت را تحت عنوان "تمایل به استفاده برانگیخته از اینترنت که توانایی فرد را جهت هدایت زندگی عادی خود مختل می‌سازد"، معرفی کرد. یانگ (۱۹۹۶؛ ۱۹۹۹) اعتیاد به اینترنت را بر اساس معیارهایی تعریف کرده است شامل: ماندن روی خط اینترنت به مدت طولانی؛ تلاش‌های ناموفق پی‌درپی به منظور مهار، عدم توانایی جهت کاهش یا توقف استفاده از اینترنت و ناتوانی در مدیریت احساسات پیش‌رونده برانگیختگی و یا افسردگی؛ خطر از دست دادن روابط و یا از دست دادن فرصت‌های شغلی و تحصیلی در نتیجه استفاده از اینترنت؛ دروغ گفتن در تلاش برای پنهان کردن میزان واقعی استفاده از اینترنت؛ و استفاده از اینترنت در تلاش جهت مهار احساسات منفی. یانگ (۱۹۹۹) بر این عقیده است که اینترنت اساساً برای افرادی که از تنیدگی‌های روانی ناشی از واقعیات درونی و بیرونی‌شان و مشکلات و مسائل مرتبط با ارتباطات بین فردی رنج می‌کشند رهایی ایجاد می‌کند. به همین نحو کاپلان (۲۰۰۷) در یک پژوهش به رابطه مثبتی میان استفاده مفرط اینترنت و مشکلات بین فردی از قبیل کمبود توانش‌های اجتماعی، تنهایی و اضطراب اجتماعی دست یافته است.

علاوه بر متغیرهای نامبرده پژوهش های اخیر، تشکیل هویت را عامل خطری برای ابتلا به اعتیاد به اینترنت در نوجوانان و جوانان مطرح نموده اند (جمشیدی و سروقد، ۱۳۹۴؛ فتحی، سهرابی و سعیدیان، ۱۳۹۲؛ سلطانی، فولادوند و فتحی آشتیانی، ۱۳۸۹). به عنوان مثال یانگ و تونگ (۲۰۰۷) میل به ایجاد و توسعه هویت، ارتباطات معنی دار و صمیمانه را پیش بینی کننده اعتیاد به اینترنت معرفی می کنند (سلطانی و همکاران، ۱۳۸۹). همچنین نتایج پژوهش عرب زاده، بیاناتی، نیکدل، نادری و نعیمی (۲۰۱۲) نشان می دهد که بین اعتیاد به اینترنت و سبک هویت سردرگم-اجتنابی^۱ ارتباط مثبت و با سبک هویت هنجاری^۲ و اطلاعاتی^۳ رابطه منفی وجود دارد.

شکل گیری هویتی ثابت و منسجم، تکلیف تحولی مهمی در دوران نوجوانی محسوب می شود. از دیدگاه اریکسون (۱۹۶۸) همه نوجوانان بطور یکسان این تکلیف را با موفقیت سپری نمی کنند. درحالیکه برخی از نوجوانان به هویتی واضح و منسجم دست پیدا می کنند برخی دیگر در سردرگمی هویت باقی می مانند (اسمیتس، سوننز، لویکس، دوریز، برزونسکی و گوسنز، ۲۰۰۸). با توجه به اهمیت بررسی هویت یابی نوجوانان، روان شناسان مختلف با روی آوردهای متفاوتی مقوله هویت من را عملیاتی کرده اند. یکی از مهمترین مدل های ارائه شده در این حیطه، مدل نظری برزونسکی است. درواقع برزونسکی (۱۹۸۹) تحول هویت را بصورت یک فرایند مفهوم سازی کرده است. وی بر این اساس، سه سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی را معرفی می نماید. برزونسکی بر این اعتقاد است که جهت گیری اطلاعاتی مبتنی بر جستجوی فعالانه، و تشریح و ارزیابی اطلاعات مرتبط با خود است. جهت گیری هنجاری متمرکز بر قراردادهای، استانداردها و انتظارات درونی شده است. همچنین جهت گیری سردرگم/اجتنابی با اجتناب یا به تعویق انداختن واکنش های رفتاری مؤثر در جهت حل مسائل

Diffuse-avoidant identity style^۱

Normative identity style^۲

Informative identity style^۳

شخصی مشخص می شود بطوریکه رفتارها بر اساس عوامل موقعیتی و لحظه ای تنظیم می شود (برزونسکی، ۲۰۰۴؛ برزونسکی و کاک، ۲۰۰۵).

آنتونوسکی مدل نظری سلامتی زای خود را جهت توضیحی برای این سؤال که افراد چگونه می توانند حد بالایی از تنیدگی را از سر بگذرانند اما سالم بمانند، ارائه داد (آنتونوسکی، ۱۹۸۷). وی پاسخ این سؤال را در سازهٔ احساس انسجام تنظیم نمود که مفهوم هسته ای مدل سلامتی را محسوب می شود (آنتونوسکی، ۱۹۸۷؛ ۱۹۹۶). احساس انسجام به عنوان جهت گیری کلی نسبت به زندگی تعریف می شود که بیانگر میزان احساس اطمینان فراگیر، پایدار و پویای شخص است از اینکه (۱) محرک های تنش آور ناشی از محیط داخلی و خارجی شخص در طی دوره زندگی، ساختارمند، قابل پیش بینی و قابل توضیح است؛ (۲) منابع مورد نیاز برای مواجهه با تقاضاهای مطرح شده توسط این محرکهای تنش آور، برای شخص موجود است؛ و (۳) این تقاضاها کشاکش هایی هستند که ارزش سرمایه گذاری و درگیری را دارند (آنتونوسکی، ۱۹۸۷؛ به نقل از اریکسون و لیندستروم، ۲۰۰۶؛ بنز، انگست، لیمن و ایسلیمن، ۲۰۱۳). یعنی تمایل افراد به اینکه دنیای خود را قابل درک، قابل مدیریت و با معنا ببینند. در مجموع این سه مؤلفه افراد را قادر می سازد که در شرایط مواجهه با کشاکش های روزمره و برای رفع تنش ها از راهبردهای کنارآمدن سازش یافته و رفتارهای سلامت مدار استفاده کنند (اریکسون و لیندستروم، ۲۰۰۶). آنتونوسکی (۱۹۹۶)؛ اریکسون و لیندستروم (۲۰۰۶) اظهار کرده اند احساس انسجام قوی و نمو یافته، سلامت جسمانی را ارتقا می بخشد و سطوح بالای روان درستی روانشناختی را تسهیل می کند و این تأثیرات از طریق رسیدن به یک نیمرخ روانشناختی قوی که شرایط تنش آور آسیب رسان جسمی را مهار می کند، محقق می شود. همچنین پژوهش هایی نیز در ارتباط با رابطه بین احساس انسجام و اعتیاد انجام گرفته است گرچه این پژوهش ها رابطه متغیر احساس انسجام را با پدیده اعتیاد به اینترنت که در پژوهش حاضر مدنظر است مورد بررسی قرار نداده اند. به عنوان مثال مدانیک و زبکیویکس (۲۰۰۹) در پژوهشی روی افراد بزرگسال به منظور ارزیابی

رابطه احساس انسجام و وابستگی به الكل به این نتیجه دست یافتند که بین احساس انسجام و احتمال وابسته شدن به الكل رابطه منفی وجود دارد.

علاوه بر این مطالعات رابطه سبک های هویت و احساس انسجام را مورد بررسی قرار داده اند (لویکس، سوارتز، گوسنز و پالک، ۲۰۰۸؛ وزیر، جمهوری و فرخی، ۲۰۱۴). به عنوان مثال، وزیر، جمهوری و فرخی (۲۰۱۴) معتقدند سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و تعهد به هویت با احساس انسجام دارای رابطه مثبتی است و بین سبک هویت سردرگم اجتنابی و احساس انسجام رابطه منفی وجود دارد.

با توجه به پیشینه پژوهش در زمینه رابطه احساس انسجام و اعتیاد به مواد و همچنین با در نظر گرفتن رابطه سبک های هویت و احساس انسجام، انتظار است که بین احساس انسجام و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود داشته باشد. بنابراین پژوهش حاضر در نظر دارد نقش سبک های هویت و احساس انسجام را در پیش بینی اعتیاد به اینترنت با طرح سؤال زیر مورد بررسی قرار دهد: میزان سهم هریک از سبک های هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم اجتنابی؛ و احساس انسجام در پیش بینی اعتیاد به اینترنت چگونه است؟

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری:

طی یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی، پرسشنامه های اعتیاد به اینترنت، سبک هویت و احساس انسجام بر روی ۱۴۶ دانشجوی (۹۵ دختر و ۵۱ پسر) دانشگاه آزاد اسلامی واحد انزلی با میانگین سنی ۲۰/۹ (انحراف استاندارد ۳/۴) به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شده و اجرا گردید. به این صورت که پس از تشریح اهداف پژوهش، پرسشنامه های مذکور به دانشجویان ارائه شد تا جهت تکمیل آن اقدام کنند.

ابزار پژوهش:

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت (IAT): پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۶) متشکل از ۲۰ عبارت براساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت (بندرت تا همیشه) است که جهت سنجش میزان وابستگی افراد به اینترنت یا کامپیوتر تشکیل شده است که توسط علوی، اسلامی، مرآئی، نجفی، جنتی فرد و رضاپور (۱۳۸۹) هنجاریابی شده است. در مطالعه ای که توسط ویدیانتو و مک موران (۲۰۰۴) انجام گرفته است، قابلیت اعتماد و درستی آزمایی بالای این پرسشنامه گزارش شده است. همچنین در پژوهش علوی و همکاران (۱۳۸۹) درستی آزمایی محتوا و همگرا $I=0/82$ و ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس $0/88$ محاسبه شده است.

سبک های هویت (ISI-6G): مقیاس سبک های هویت برزونسکی (۱۹۹۲) برای سنجش سبک های هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم اجتنابی طراحی شده است. که توسط وایت، ومپلر و وین (۱۹۹۸) مورد تجدید نظر قرار گرفته است. پرسشنامه مورد نظر متشکل از ۴۰ عبارت است که آزمودنی بایستی هر جمله را طبق یک مقیاس پنج درجه ای (بین ۵ تا ۱) درجه بندی کند. برزونسکی (۲۰۰۰) ضرایب آلفای کرونباخ سبکهای هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم اجتنابی را به ترتیب $0/71$ ، $0/65$ ، $0/75$ محاسبه نمود. همچنین وایت و همکاران (۱۹۹۸) درستی آزمایی سازه هر دو نسخه $6G$ - ISI و ISI اصلی را بالا گزارش نموده اند ($0/79$ تا $0/84$).

در مطالعه هنجاریابی که توسط غضنفری (۱۳۸۳) در جامعه ایرانی انجام گرفته است، ضرایب آلفا کرونباخ برای مقیاس های سبک اطلاعاتی $0/67$ ، هنجاری $0/52$ و سردرگم اجتنابی $0/62$ بدست آمد. همچنین غضنفری (۱۳۸۳) درستی آزمایی پرسشنامه را بالا گزارش نمود.

احساس انسجام (SOC): $SOC-13$ آیتمی آنتونوسکی (۱۹۸۷) ابزاری برای ارزیابی احساس انسجام براساس مقیاس ۷ آیتمی لیکرت (تمایل شدید ۷ تا عدم تمایل ۱) است. ضریب آلفای کرونباخ $SOC-13$ در ۱۶ مطالعه در بین ۲۰ کشور از $0/74$ تا $0/91$ بدست آمد (آنتونوسکی، ۱۹۹۳). ضریب آلفا کرونباخ SOC در مطالعه هنجاریابی

محمدزاده (۱۳۸۸)، ۰/۷۷ محاسبه شد. و درستی آزمایشی ملاکی این مقیاس به وسیله محاسبه همبستگی بین SOC و سخت‌رویی ۰/۵۴ بدست آمد.

یافته ها

به منظور بررسی میزان سهم سبک های هویت و احساس انسجام در پیش بینی اعتیاد به اینترنت از روش تحلیل رگرسیون چند متغیری گام به گام استفاده شد. جدول شماره ۱ نتایج آماره های تحلیل رگرسیون گام به گام و ضرایب تأثیر متغیرهای پیش بین سبک های هویت و احساس انسجام بر متغیر ملاک اعتیاد به اینترنت را نشان می دهد.

جدول ۱. تحلیل واریانس و آماره های تحلیل رگرسیون چند متغیری و ضرایب تأثیر سبک های

هویت و احساس انسجام بر اعتیاد به اینترنت

سطح معناداری	T	Beta	SE M	B	R ²	R	F	متغیر پیش بین	ردیف
۰/۰۰۱	/۲۴	/۲۶	/۱۲	/۳۸	۰/۷	/۲۶	/۴۹	احساس انسجام	۱
۰/۰۰۰	/۶۴	/۲۱	/۱۲	/۳۱	/۱۱	/۳۳	/۸۳	احساس انسجام	۲
۰/۰۰۹	/۶۰	/۲۱	/۱۷	/۴۵	۰	۰	۸	سبک سردرگم	
۰/۰۲	/۲۸	/۱۸	/۱۲	/۲۷	/۱۴	/۳۷	/۶۵	احساس انسجام	۳
۰/۰۱	/۵۴	/۲۰	/۱۷	-۰	۰	۰	۷	سبک سردرگم	
۰/۰۳	/۱۹	/۱۷	/۱۵	/۴۳	۰	۰	۰	اجتنابی	
	-۲	-۰	۰	۰				سبک اطلاعاتی	

مطابق جدول شماره ۱، احساس انسجام، سبک سردرگم اجتنابی و سبک اطلاعاتی نقش تعیین کننده تری را در پیش بینی اعتیاد به اینترنت دارند. در گام اول احساس انسجام ($R^2=0/7$) می تواند ۷ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت را بطور معناداری پیش بینی

کند. در گام دوم با ورود سبک سردرگم اجتنابی در معادله رگرسیون نتایج نشان می دهد ضریب تعیین ۱۱ درصد ($R^2=0.11$) است که باعث افزایش ۴ درصدی واریانس اعتیاد به اینترنت شده است. در گام سوم با ورود سبک اطلاعاتی در معادله رگرسیون ضریب تعیین به ۱۴ درصد ($R^2=0.14$) رسیده است که باعث افزایش ۳ درصدی واریانس اعتیاد به اینترنت شده است. بنابراین سبک سردرگم اجتنابی فقط ۴٪ و سبک اطلاعاتی ۳٪ از واریانس اعتیاد به اینترنت را تبیین می کند و ۱۴ درصد آن توسط ترکیب خطی سه متغیر احساس انسجام، سبک سردرگم اجتنابی و سبک اطلاعاتی بطور معناداری پیش بینی می شود. همچنین طبق ضرایب بتا، احساس انسجام با بتای ($\beta = -0.26$) قادر است با ۹۹ درصد اطمینان تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را بطور معکوس پیش بینی کند. و سبک سردرگم اجتنابی با بتای ($\beta = 0.21$) میتواند با ۹۹ درصد اطمینان تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را بطور مستقیم پیش بینی کند و سبک اطلاعاتی با بتای ($\beta = -0.17$) قادر است با ۹۵ درصد اطمینان تغییرات مربوط به اعتیاد به اینترنت را بطور معکوس پیش بینی کند.

بحث و نتیجه گیری

این تحقیق با هدف بررسی پیش بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس سبک های هویت و احساس انسجام روانی صورت گرفت. نتایج مربوط به سؤال پژوهش مبنی بر پیش بینی اعتیاد به اینترنت از روی سبک های هویت و احساس انسجام نشان داد که احساس انسجام بطور منفی، سبک سردرگم اجتنابی بطور مثبت و سبک اطلاعاتی بطور منفی اعتیاد به اینترنت را پیش بینی می کند.

درخصوص قابلیت پیش بینی کنندگی معکوس احساس انسجام برای اعتیاد به اینترنت، میتوان به سبک های کنارآمدن افراد و انتظارات نامعقول آنان از اینترنت اشاره نمود. محققان معتقدند که سبک های کنارآمدن سازش نایافته و انتظارات نامعقول خطر اعتیاد به اینترنت را افزایش می دهند. به عقیده آنها این دو عامل به واسطه سایر عوامل مانند افسردگی، اضطراب اجتماعی، حرمت خود پایین، خودکار آمدی پایین و آسیب

پذیری بالا نسبت به تنیدگی می توانند خطر اعتیاد به اینترنت را افزایش دهند. افراد با توانش کنارآمدن بالا و همچنین عدم وجود انتظار نامعقولی همچون استفاده از اینترنت جهت کاهش مزاج منفی، حتی وقتی که آسیب پذیری روان شناختی یا شخصیتی دیگر نیز حضور داشته باشند، به احتمال کمتری درگیر سوءاستفاده از اینترنت و یا به اعتیاد به اینترنت مبتلا خواهند شد (برند، لایر و یانگ، ۲۰۱۴). که این یافته از مدل سلامتی زای آنتونوسکی حمایت میکند. طبق این مدل افرادی که از احساس انسجام بالاتری برخوردارند، شرایط تنش آور را قابل درک دانسته و می پذیرند و بجای اجتناب از این شرایط آن را به درستی مدیریت می کنند و این موقعیت ها را به عنوان کشاکش تلقی کرده و معتقدند که این رویدادها به زندگی معنا می دهند (آنتونوسکی، ۱۹۹۶). در مجموع این ویژگی افراد را قادر می سازد که در شرایط مواجهه با کشاکش های روزمره و برای رفع تنیدگی ها از راهبردهای کنارآمدن سازش یافته و رفتارهای سلامت مدار استفاده کنند (اریکسون و لیندستروم، ۲۰۰۶). بنابراین انتظار است که این افراد در شرایط آسیب زا کمتر افسردگی و اضطراب را تجربه کنند (هنج بلام، سرلاچیس، لارزن، تیورول و اینگ ور، ۲۰۱۰) و برای رهایی از تنیدگی ها و افزایش مزاج مثبت کمتر به سوی اینترنت روی آورده و در معرض اعتیاد قرارگیرند.

همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که سبک هویت سردرگم اجتنابی بطور مستقیم در پیش بینی اعتیاد به اینترنت نقش دارد. این یافته با یافته های مطالعات قبلی مبنی بر معناداری رابطه مثبت سبک سردرگم اجتنابی با اعتیاد به اینترنت مطابقت دارد (عرب زاده و دیگران، ۲۰۱۲؛ فتحی و دیگران، ۱۳۹۲؛ جمشیدی و سروق، ۱۳۹۴). جهت تبیین این یافته می توان به تعریف جهت گیری سردرگم اجتنابی از دیدگاه برزونسکی اشاره نمود. طبق دیدگاه برزونسکی افراد دارای سبک هویت سردرگم اجتنابی تمایل دارند روبروشدن با تعارضات و مسائل هویتی را به تعویق بیندازند. آنان در موقعیت هایی که مجبور به انتخاب هستند رفتارشان تحت تأثیر استلزامات بیرونی آنی و لحظه ای شکل می گیرد. همچنین افراد برخوردار از چنین سبک هویتی دارای تعهدات ضعیف، مکان مهار بیرونی، برانگیختگی، خودمعلولی و وضعیت هویتی سردرگم (بدون تجربه بحران

هویت و فاقد تعهد نسبت به اهداف خاصی) هستند (برزونسکی، سیسیچ، دوریز و سونز، ۲۰۱۱). انتظار است که افراد داری چنین ویژگی هایی وقت خود را بیشتر در اینترنت و دنیای مجازی سپری کنند و کمتر وقت خود را به موقعیتهای اجتماعی اختصاص دهند تا اینکه از تعارضات و مسائل هویتی جلوگیری نمایند. بنابراین این افراد با دوری جستن از بررسی و ارزیابی اطلاعات مربوط به هویت در دنیای واقعی، موفق به تشکیل هویت نمی شوند.

از سویی بر اساس نتایج پژوهش حاضر سبک اطلاعاتی بطور معکوس در پیش بینی اعتیاد به اینترنت نقش دارد. که این یافته با یافته های عرب زاده و دیگران (۲۰۱۲)؛ فتحی و دیگران (۱۳۹۲)؛ و جمشیدی و سروقد (۱۳۹۴) همسو می باشد. طبق نظریه برزونسکی افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی، اطلاعات مربوط به خود را قبل از رفع تعارضات هویت و شکل گیری تعهدات با تفکر و تأمل جستجو، پردازش و ارزیابی می کنند (برزونسکی و دیگران، ۲۰۱۱). آنان درون نگر، نسبت به دیدگاه های خود شکاک، برخوردار از تفکر باز، علاقمند به یادگیری چیزهای جدید در رابطه با خود و مایل به ارزیابی و اصلاح هویت خود با توجه به بازخورد ناهماهنگ هستند. همچنین افراد دارای سبک اطلاعاتی از سطح تعهدات بالا و وضعیت هویت کسب شده برخوردار هستند (برزونسکی و همکاران، ۲۰۱۱). بنابراین بدیهی است که افراد دارای چنین خصوصیتی برخلاف افراد با سبک سردرگم اجتنابی وقت خود را بیشتر در اینترنت و دنیای مجازی سپری نکنند، بلکه پس از یک دوره جستجوگری در دنیای واقعی نسبت به اهداف و ارزش های خاصی متعهد شوند.

بطورکلی احساس انسجام روانی ضعیف، و همچنین افزایش هویت سردرگم اجتنابی و کاهش هویت اطلاعاتی نقش مهمی را در اعتیاد به اینترنت ایفاء می کنند.

محدودیت ها و پیشنهادات

از محدودیت های پژوهش حاضر طرح همبستگی بود که در آن متغیرها بدون اینکه دستکاری یا مهار شوند، قبلاً اثر خود را برجای گذاشتند، بنابراین تبیین علی روابط مشاهده شده بین متغیرها وجود نداشت. همچنین ممکن است سایر عوامل در روابط این

متغیرها دخیل بوده، پس لازم است متغیرها و عوامل دیگری از جمله عوامل محیطی با میزان اعتیاد به اینترنت بررسی گردد.

منابع

- جمشیدی، مژگان و سروقد، سیروس (۱۳۹۴). نقش میانجی سبک های هویت در رابطه بین تمایزیافتگی خود و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان دبیرستان های غیردولتی. روش ها و مدل های روانشناختی، ۶(۲۰)، ۳۷-۵۴.
- سلطانی، مهری؛ فولادوند، خدیجه و آشتیانی، علی فتحی (۱۳۸۹). رابطه هویت و هیجان خواهی با اعتیاد اینترنتی. علوم رفتاری، ۴(۳)، ۱۹۷-۱۹۱.
- علوی، سلمان؛ اسلامی، مهدی؛ مرآتی، محمدرضا؛ نجفی، مصطفی؛ جنتی فرد، فرشته و رضاپور، حسین (۱۳۸۹). ویژگی های روان سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. علوم رفتاری، ۴(۳)، ۱۸۳-۱۸۹.
- غضنفری، احمد (۱۳۸۳). اعتباریابی و هنجاریابی پرسشنامه سبک هویت (ISI-6G). مطالعات تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی، ۵ (۱)، ۸۱-۹۴.
- فتحی، محمد؛ سهرابی، فرامرز و سعیدیان، مرتضی (۱۳۹۲). مقایسه ویژگیهای شخصیتی و سبک های هویت در دانشجویان معتاد و غیرمعتاد به اینترنت. علوم رفتاری، ۱۱(۲)، ۹۹-۹۰.
- محمدزاده، علی اکبر (۱۳۸۸). اعتباریابی آزمون حس انسجام-۱۳ پرسشی آنتونوسکی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده علوم انسانی.

- Antonovsky, A. (1987). *Unraveling the mystery of health: How people manage stress and stay well*. San Francisco, CA, US: Jossey-Bass.
- Antonovsky, A. (1993). The structure and properties of the sense of coherence scale. *Social Science & Medicine*, 36(6):725-733.
- Antonovsky, A. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. *Health Promotion International*, 11(1): 11-18.
- Arabzadeh, M., Bayanati, M., Nikdel, F., Shafy-Nadery, M., & Naimi, G. (2012). The relationship of internet addiction with loneliness and identity styles. *Journal of Science and Today's World*, 1(1): 59-70.

- Berzonsky, M. D., & Kuk, L.S. (2000). Identity status, identity processing style, and the transition to university. *Adolescent Research*, 15(1): 81-98.
- Berzonsky, M. D. (2004). Identity processing style, self-construction, and personal epistemic assumption: A social-cognitive perspective. *European Journal of Developmental Psychology*, 1(4): 303-315.
- Berzonsky, M. D., Ciecuch, J., Duriez, B. & Soenens, B. (2011). The how and what of identity formation: associations between identity styles and value orientations. *Personality and Differences*, 50: 295-299.
- Brand, M., Laier, C., & Young, K. (2014). Internet addiction: Coping styles, expectancies, and treatment implications. *Frontiers in Psychology*, 5: 1-14.
- Benze, T., Angst, F., Lehmann, S., & Aeschmann, A. (2013). Association of the sense of coherence with physical and psychosocial health in the rehabilitation of osteoarthritis of the hip and knee: a prospective cohort study. *BMS Musculoskeletal Disorders*, 14(159): 1-9.
- Henje-Blom, E.C., Serlachius, E., Larsson, J.O., Theorell, T., & Lngver, M. (2010). Low sense of coherence is a mirror of general anxiety and depressive symptoms in adolescent girls- a cross-sectional study of a clinical and a non-clinical cohort. *Health and Quality of Life Outcomes*, 8(58): 1-13.
- Caplan, S.E. (2007). Relations among loneliness, social anxiety, and problematic internet use. *Cyberpsychology Behavior*, 10(2), 234-242.
- Chou, C., Condrón, L., & Belland, J. (2005). A review of the research on internet addiction. *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388.
- Eriksson, M., & Lindstrom, B. (2006). Antonovskys sense of coherence scale and the relation with health: a systematic review. *Journal Epidemiology Community Health*, 60: 376-381.
- Khasawneh, O. M., & Al-Awidi, H. M. (2008). The effects of home computer use on Jordanian children: a parental perspective. *Educational Computing Research*, 39(3), 267-284.
- Luyckx, K., Schwartz, S.J., Goossens, L., & Pollock, S. (2008). Employment, sense of coherence, and identity formation: contextual and psychological processes on the pathway to sense of adulthood. *Adolescent Research*, 23(5): 566-591.
- Midanik, L. T., & Zabkiewicz, D. (2009). Indicators of sense of coherence and alcohol consumption-related problems: The 2000 U.S. National Alcohol Survey. *Substance Use & Misuse*, 44, 357-373.
- Sahin, C. (2011). An analysis of internet addiction levels of individuals according to various variables. *Journal of Educational Technological*, 10(4), 60-66.
- Smits, I., Soenens, B., Luyckx, K., Duriez, B., Berzonsky, M.D., Goossens, L. (2008). Perceived parenting dimensions and identity styles: exploring

- the socialization of adolescents processing of identity –relevant information. *Journal of Adolscence*, 31: 151- 164.
- Vaziri, S., Jomehri, F.,& Farrokhi, N.(2014). Identity styles and sense of coherence: the role of identity processing strategies in global orientation to life. *Bull. Env. Pharmacol. Life Sci*, 3(11): 253-257.
- White,J.M.,Wampler, R. S.,& Winn, K. I. (1998). The identity style inventory a revision with a sixth-grade reading level (ISI-6G). *Journal of Adolescent Research*, 13(2): 223-245.
- Young, K. S. (1996). Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology and Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. S. (1999). *Internet addiction: symptoms, evaluation, and treatment*. In L. Van deCreek&T.L. Jacson(Eds.), *Innovations in clinical practice*, (Vol.17). Sarasota, FL: Professional Ressorce Press.